

BIRATE LI PROKRASTINACIJU ILI PROAKTIVNOST

Mnogi ljudi započinju godinu dobrim namjerama i određenim brojem jasno definiranih ciljeva. Žele promijeniti „nešto“ ili „neke stvari“ u svom ponašanju jer nisu bili zadovoljni s njima prošle godine. Žele se poboljšati.

Često se ni ciljevi ni namjere ne ostvare. **Zašto?** Uglavnom je uzrok razlika između prokrastinacije, odnosno odugovlačenja i proaktivnosti. Ključna **razlika između prokrastinacije i proaktivnosti** izravno utječe na učinkovitost vaše tvrtke ili odjela, kao i na kvalitetu zadataka i procesa koje treba obaviti.

Glavni manageri svojim upravljačkim stilom utječu na kulturu tvrtke 80 posto. Ponašanje uprave preslikava se i slijedi od vrha prema dolje u svakoj organizaciji, kao što se „voda uvijek slijeva nizbrdo“. Ako kao glavni manager ili manager odjela aktivno potičete proaktivno ponašanje u svojoj tvrtki, nećete moći vidjeti mnogo odugovlačenja.

Što je prokrastinacija?

Prokrastinatori obavljaju manje hitne zadatke radije nego one hitnije ili rade ugodnije stvari umjesto neugodnijih. Odgađaju važne zadatke za kasnije, ponekad i do „posljednje minute“ prije roka.

Možete to vidjeti u praktičnim rutinama zaposlenika kao što su:

- ispunjavanje dana zadatacima niskog prioriteta;
- čitanje poruka e-pošte nekoliko puta bez ikakvog rada na njima;
- sjedanje za stol kako bi započeli s radom na zadatku visokog prioriteta, ali onda gotovo odmah slijedi odlazak

po kavu i ostavljanje stavke na popisu zadataka, čak i uz svjesnu spoznaju da je taj isti zadatak prioritet;

- redovno prihvaćanje nevažnih zadataka koje ih drugi zamole te ispunjavanje vremena njima umjesto započinjanja s važnim zadacima koji su već u planu zbog čekanja „pravog raspoloženja“ ili „pravog vremena“ kako bi se primili važnih zadataka koji su pri ruci.

Prokrastinacija je češće usmjerena na osjećaje ili izbjegavanje, nego na rješavanje problema ili zadataka. Nošenje s problemima usmjereno na osjećaje smanjuje stres povezan s odgađanjem predviđenih i važnih osobnih ciljeva pa predstavlja mogućnost trenutnog odmora i zadovoljstva te je kao posljedica vrlo privlačno prokrastinatorima. Prokrastinatorima je lakše odgoditi teške zadatke nego uložiti energiju u njihovo započinjanje.

Što je proaktivnost?

Proaktivnost ili proaktivno ponašanje znači: „preuzimanje odgovornosti za vlastiti život umjesto traženja uzroka u vanjskim okolnostima ili u drugim ljudima.“ (Viktor Frankl).

Proaktivnost se odnosi na ponašanje u stvarnim situacijama koje je anticipativno, usmjereno na promjene i započinje našom inicijativom. Proaktivno ponašanje je djelovanje u smjeru situacije u budućnosti, a ne reagiranje na nju. Takvo ponašanje znači preuzimanje kontrole i ostvarivanja zadataka umjesto prilagođavanja situaciji ili čekanja da se nešto dogodi. Proaktivni zaposlenici općenito ne trebaju poticaj da se pokrenu, kao ni detaljne upute.

Kako postati proaktivan?

U svojoj knjizi „7 navika visoko

učinkovitih ljudi“, **Stephen Covey** započinje s **1. navikom: Budite proaktivni:** „Vaš se život ne ‘dogđa’ sam od sebe. Znali Vi to ili ne, Vi ga sami pomno oblikujete.

Izbori su, naposljetku, Vaši. Vi odabirete sreću. Vi odabirete tugu. Odabirete odlučnosti. Odabirete ambivalentnost. Odabirete uspjeh. Odabirete neuspjeh. Odabirete hrabrost. Odabirete strah.

Samo zapamtite da svaki novi trenutak, svaka situacija, pruža novi izbor. A samim time daje Vam savršenu priliku da napravite stvari na drugačiji način kako biste dobili pozitivnije rezultate.“

Biti proaktivan znači preuzeti odgovornost za vlastiti život, a ne samo reagirati ili brinuti se zbog uvjeta nad kojima imate vrlo malu ili nikakvu kontrolu. Proaktivni ljudi usmjeravaju svoje vrijeme i energiju na stvari koje mogu kontrolirati. Proaktivni ljudi rade na stvarima oko kojih mogu nešto poduzeti kao što su zdravlje, djeca ili problemi na poslu.

Reaktivni ljudi usmjeravaju svoj trud na stvari nad kojima imaju vrlo malu ili nikakvu kontrolu: nacionalni dug, terorizam, vrijeme. Osvješćivanje područja na koje trošimo energiju ogroman je korak da postanemo proaktivni.

Zašto je proaktivna kultura ključna za vašu tvrtku?

Financijska kriza je sada za nama, mnoge zemlje i tvrtke ponovno dobro posluju. Zato što su promijenile svoju viziju i strategiju, uložile u svoje ljude, radile na kulturi svoje zemlje ili tvrtke. Ipak, vodeći ljudi i dalje se hrvaју sa „starim kulturama i načinima razmišljanja.“ Političari i glavni manageri često izgledaju kao da su zapeli, ne znaju kako krenuti dalje. Unatoč novim strategijama na papiru, svejedno radije slijede dobro znane stare modele i stare navike. Ne zbog toga što će do-

bro funkcionirati na današnjem tržištu, već zato što pružaju dobar osjećaj, osjećaj sigurnosti. To je stara tradicija upravljanja, temeljena na moći i racionalnom, antisocijalnom upravljanju. U ovoj novoj eri brzih gospodarskih i socijalnih razvoja, ovakav način upravljanja više ne funkcionira. Političari i manageri to shvaćaju, ali ne znaju kako se nositi s time. A u nekim kulturama „neznanje“ ili „neposjedovanje svakog odgovora“ smatra se slabošću. Srećom, većina lidera svjesna je kako se moraju pouzdati i vjerovati kompetencijama svojih ljudi. Znaju i priznaju da vrh ne mora imati sve odgovore; zato zapošljavate zaposlenike sa znanjem i vještinama. Korištenje njihovih kompetencija odvest će vas i vašu tvrtku na sljedeću razinu razvoja. A pogotovo bi sada, u ovo doba, svaki lider i manager trebao poticati proaktivnost u svojoj organizaciji. Pa makar iz samo jednog razloga: vaši konkurenti već sada implementiraju proaktivnu kulturu!

John Lodder

▼ SAVJETI POSLOVNOG SAVJETNIKA

ŠTO ZNAČI IMATI PROAKTIVNU RADNU SNAGU?

- Možete se pouzdati da će vaši ljudi odraditi svoj posao s više entuzijazma
- ✓ Preuzimaju više inicijativa
- ✓ Pružaju bolju kvalitetu
- ✓ Smišljaju – kreativne – ideje za poboljšanja
- ✓ Učinkovitiji su
- Možete upravljati principom „upravljanje pomoću izuzetaka“ te uštedjeti mnogo vremena delegiranjem
- ✓ Potrebne su vam samo redovne provjere umjesto stalne kontrole
- ✓ Imate više pozitivne energije za druge aktivnosti kako biste bolje obavljali svoj posao
- ✓ Provodite više vremena na vlastitim strateškim i upravljačkim zadacima
- Imat ćete manje stresa
- Povećava se učinkovitost, povećava se promet, povećava se profit, te najvažnije: vaši kupci iskusit će pozitivnu razliku.